

ΦΣ 16 Ιστορία Νεότερης Ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας

Syllabus

Ακαδημαϊκό έτος 2013-2014

Ευάγγελος Δ. Πρωτοπαπαδάκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Ευάγγελος Δ. Πρωτοπαπαδάκης
Δρ. Φιλοσοφίας, Λέκτωρ Εφαρμοσμένης Ηθικής

Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας
Τομέας Φιλοσοφίας
Πανεπιστημιούπολη, 15703 Ζωγράφου, Αθήνα
Γραφείο: +30 210 7277 574, Fax: +30 210 7277 535
E-mail: eprotopa@ppp.uoa.gr, www.protopapadakis.gr

Περιγραφή

Η γέννηση της νεότερης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας. Η θέσπιση της νέας επιστημονικής μεθόδου από τον Bacon. Η φιλοσοφία του Hobbes και οι πλατωνιστές του Cambridge. Βρετανικός εμπειρισμός (Locke, Berkeley, Hume). Ορθολογισμός. Γερμανικός ιδεαλισμός και επίγονοί του (Collingwood κ.ά.). Ευρωπαϊκός και Σκωτικός Διαφωτισμός (Hutcheson, Smith, Hume κ.ά.). Ωφελιμισμός (Austin, Bentham, Mill). Λογικός θετικισμός (κύκλος της Βιέννης) και η επίδρασή του στον αγγλόφωνο στοχασμό (Ayer, Nagel, Quine, κ.ά.). Αναλυτική φιλοσοφία (Russel, Moore, Wittgenstein κ.ά.). Πραγματισμός (Pearce, James, Dewy κ.ά.).

Προαπαιτούμενα

Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές του 3^{ου} εξαμήνου του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Θεοδόσης Πελεγρίνης, *Εμπειρία και Πραγματικότητα* (Αθήνα: Παπασωτηρίου, 2011).
Anthony Kenny (επιμέλεια), *Ιστορία της Δυτικής Φιλοσοφίας*, μετάφραση Δ. Ρισσάκη (Αθήνα: Νεφέλη, 2005).

Κείμενα

Πέραν των προτεινόμενων συγγραμμάτων και της ενδεικτικής εργογραφίας, θα σας προταθούν κατά την διάρκεια των παραδόσεων άρθρα δημοσιευμένα σε επιστημονικά περιοδικά, τα οποία είναι διαθέσιμα σε ψηφιακές βάσεις δεδομένων (www.jstor.org, HEAL-LINK, κ.ά.), στις οποίες το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών διατηρεί συνδρομή.

Παρακολούθηση

Η παρακολούθηση των παραδόσεων δεν είναι υποχρεωτική (ποτέ δεν κατάλαβα γιατί...), ωστόσο είναι απαραίτητη. Εξ ίσου απαραίτητη είναι η συμμετοχή σας στην συζήτηση των επί μέρους θεμάτων.

Βαθμολόγηση

Με το πέρας των παραδόσεων θα υπάρξουν γραπτές εξετάσεις.

Αναλυτικό Διάγραμμα Παραδόσεων

1^ο μάθημα: Εισαγωγή

Από την φιλοσοφία της ύστερης Αναγέννησης στην Νεώτερη Ευρωπαϊκή Φιλοσοφία.

2^ο μάθημα: Ορθολογισμός 1 – René Descartes

Υπάρχω; Τι μου εγγυάται πως πράγματι υπάρχω; Ο υλικός κόσμος υπάρχει; Ποιος με διαβεβαιώνει για αυτό; Υπάρχει ο Θεός; Δύο αποδείξεις για την ύπαρξή του – η συνάφειά τους με αποδείξεις παλαιότερων στοχαστών.

3^ο μάθημα: Ορθολογισμός 2 – Baruch Spinoza

Καρτέσιος και Σπινόζα. Ο Θεός ως η μόνη υπόσταση. Τα όντα ως τρόποι ή κατηγορήματα του Θεού. Ο κόσμος μας είναι ο μόνος δυνατός. Ενδιαφέρεται ο Θεός για τους ανθρώπους; Η ύπαρξη του καλού και του κακού. Ενεργητική και παθητική διάνοια, θέαση του κόσμου υπό την οπτική της χρονικότητας και υπ' αυτήν της αιωνιότητας.

4^ο μάθημα: Ορθολογισμός 3 – Gottfried Leibniz

Ο κόσμος ως ο καλύτερος δυνατός. Η αρχή της προδιατεταγμένης αρμονίας. Οι μονάδες.

5^ο μάθημα: Εμπειρισμός 1 – George Berkeley

Υπαρξη και αντίληψη. Πνεύμα και ιδέα. Ο Θεός ως άμεση αιτία της εμπειρίας μας. Η απόδειξη για την ύπαρξή του.

6^ο μάθημα: Εμπειρισμός 2 – David Hume

Εμπειρία και παρατήρηση. Το πρόβλημα της επαγωγής. Οι προτάσεις του είναι και του πρέπει. Η φυσιοκρατική πλάνη. Το πρόβλημα της αιτιότητας.

7^ο μάθημα: Εμπειρισμός 3 – John Locke

Locke και Hobbes για την ανθρώπινη φύση και το κοινωνικό συμβόλαιο. Το πρόβλημα του εαυτού. Ο άγραφος χάρτης και η διαμόρφωσή του από την εμπειρία. Ιδέες, αίσθηση και στοχασμός.

8^ο μάθημα: Ιδεαλισμός 1 – Immanuel Kant

Πως γνωρίζουμε αυτά που γνωρίζουμε; A priori και a posteriori γνώση. Αναλυτικές και συνθετικές προτάσεις, a priori συνθετικές προτάσεις. Υπάρχει ο χρόνος και ο τόπος;

9^ο μάθημα: Ιδεαλισμός 2 – Immanuel Kant

Η ηθική του Immanuel Kant. Το ηθικό πρόσωπο ως νομοθέτης. Το βασίλειο των σκοπών. Η κατηγορική προστακτική και οι διατυπώσεις της. Τα τέλεια και τα ατελή καθήκοντα. Η ιδέα του Θεού.

10^ο μάθημα: Ιδεαλισμός 3 – Arthur Schopenhauer

Η θέληση για ζωή. Ο κόσμος ως αναπαράσταση. Η θέληση ως πράγμα καθ' εαυτό. Απαισιοδοξία και αυτοκτονία. Η τέχνη. Ηθική.

11^ο μάθημα: Οι συνεπειοκράτες

Ο ωφελιμισμός του Jeremy Bentham και του John Stewart Mill. Η επίδρασή τους σε μεταγενέστερες συνεπειοκρατικές θεωρήσεις, όπως αυτές των Richard Mervyn Hare και Peter Singer.

12^ο μάθημα: Οι υπαρξιστές

Η ύπαρξη προηγείται της ουσίας. Ο Soren Kierkegaard και ο Friedrich Nietzsche.

13^ο μάθημα: Οι αναλυτικοί

G. E. Moore, Bertrand Russell και Ludwig Wittgenstein. Η ηθική, η οντολογία και η μεταφυσική. Τα όρια της γλώσσας μου είναι τα όρια του κόσμου μου. Τα γλωσσικά παιχνίδια.